

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

2. Vinum subinde diluere & curas & morbos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45701

hebdomadem laborando sunt lucrati, die festo, in cauponis profundunt. Multi de populo, immò de maiorum gentium satrapis, tota patrimonium, per collū transmittunt, & concoquunt. Quanti duces militares ingentia stipendia, vel spolia, quæ tot vigilijs, tot prælijs, tot vulneribus atque sanguine suo adepti sunt, hoc ipso conuiuiorum furore profligant? ut tandem, cùm debellatum est, nihil habeant, quo vxorem, quo liberos, quo familiam, quo seipsos sustentent, verumque sit illud: *Nihil inuenerunt omnes viri diuitiarum in manibus suis.* Psal. 75. 6.

Fateor, dapes esse idoneas ad naturæ sustentationem; fateor, posse & vinum prodesse; sed non nisi moderatè sumpta. Hinc ipse Apostolus ad Timotheum scribit: *Noli adhuc aquam bibere, sed modico vino utere, propter stomachum tuum, & frequentes tuas infirmitates.* Modico vino, ait, non totas mensuras, immò totas amphoras, aut tota cymbia falerno spumantia. In prouerbij quoque Salomon ait: *Date siceram mœrentibus, & vinum his, qui amaro sunt animo: bibant, & obliuiscantur egestatis suæ, & doloris sui non recordentur amplius.* Cui Ethnicus Philosophus ferè in hunc modum assonat: *Indulgendum est animo: dandumq; subinde otium, quod alimenti & virium loco sit: & in ambulationibus apertis vagandum, ut calo libero & multo spiritu augeat attollatq; se animus. Aliquando vectatio, itemq; & mutata regio, vigorem dabunt, conuictusq; & liberalior potio: nonnumquam & usq; ad ebrietatem veniendum, non ut mergat nos, sed ut deprimat. Eluit enim curas, & ab imo animum mouet: & ut morbis quibusdam, ita tristitia medetur. Liberq; non ob licentiam lingua dictus est inuentor vini, sed quia liberat seruitio curarum animum & asserit, vegetioremq; & audaciorem in omnes conatus facit. Sed ut libertatis, ita vini salubris moderatio est. Et Solonem, Arcefilaumq; indulgisse vino credunt. Catoni ebrietas objecta est: at facilius efficiet, quisquis objecerit, hoc crimen honestum, quàm turpem Catonem. Sed nec sæpe faciendum est, ne animus malam consuetudinem ducat: & aliquando tamen in exultationem libertatemq; extrahendus, tristisq; sobrietas remouenda paullisper. Nam siue Græco Poëta credimus, aliquando & insanire jucundum est: siue Platoni, frustra poëticas fores compos sui pepulit: siue Aristoteli, nullum magnum ingenium sine mixturâ dementia fuit.* II. I. Tim. 5. 23. Prou. 31. 6. Senec. lib. de tranquillit. animi. cap. 15.

Tibull. lib. 1. Idem consilium mœstis suggerunt Poëtæ. Tibullus:
eleg. 2.

*Addere merum, vinoq; nouos compesce dolores,
Occupet ut fessi lumina victa sopor,*

Ouid. lib. 12. Et Ouidius. *Vinoq; lenant curasq; sitimq;.* Atque alio loco:
Metam. fab. 3.

*Vina parant animos, faciuntq; caloribus aptos.
Cura fugit multo diluiturq; mero.*

*Tunc veniunt risus, tunc pauper cornua sumit,
Tunc dolor, & cura, rugaq; frontis abit.*

*Tunc aperit mentes auro rarissima nostro
Simplicitas, artes exultante Deo.*

III.

Hæc, vt ab hominibus Ethnicis, etsi partim verè, partim paulò liberius dicta sunt, tamen simul ostendunt periculum à nimietate. Enimuerò alibi, vbi docet Seneca multos oblectamentis fallacibus & breuibus decipi, perspicuè reprehendit ebrietatem, *qua vnius hora hilarem insaniam, longi temporis tædio pensat.*

Senec. epist.
59.

Possunt quidem homines & in conuiujs, & in vino esse læti; sed qui boni sunt, & appetitum habent in potestate. Nam ad talem dicitur: *Vade & comede in letitia panem tuum, & bibe cum gaudio*

Ececl. 9. 7.

Eccli. 31. 32.

vinum tuum: quia Deo placent opera tua. Itemque: *Æqua vita hominibus, vinum in sobrietate; si bibas illud moderatè, eris sobrius.* Sed additur: *Qua vita est ei, qui minuitur vino? Vinum in iucunditatem creatum est, & non in ebrietatem ab initio; quemadmodum*

& cibus, vt eo restaurentur, non opprimantur vires. Quàm igitur longè à ratione discedunt, qui vino rationem dementant, & cibo profligant sanitatem? Nonnè pœna digni sunt? Intemperantia hac magnas humano generi clades accersit, eadem Scriptura docet.

Gen. 2. 16.

Ecce quàm horribiles minæ. Vix introduxerat hominem in Paradisum, immò in Mundum, cùm statim ei dixit: *Ex omni ligno Paradisi comede: de ligno autem scientie boni & mali, ne comedas, in quocumq; enim die comederis ex eo, morte morieris.* Decepit diabolus Euam, seduxit Eua Adamum, vicit vtrumque gula, & quid non inde mali est consecutum? Satis, prò dolor, experimur, minas non intra verba stetitisse.

Psal. 77. 18.

Expertus sunt & illi, qui tentauerunt Deum in cordibus suis: vt peterent escas animabus suis. Et malè locuti sunt de Deo: dixerunt: *Numquid poterit Deum parare mensam in deserto? Numquid & panem poterit dare, aut parare mensam populo*

mobl